

ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 31 ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Ուրբաթ 3 Մարտի

1889

Ուրբաթ 3 Մարտի ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 31

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը 6 ռուբլի, երեք ամիսը 3 ռ. 50 կ., ամիսը 1 ռ., Հատուկ 5 կոպեկի:
Բաժանորդ գրուած են թիֆլիսում միակայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան Հասցէն՝ Тифлисъ. Редакция «Норъ-Даръ»
կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատանը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերէն) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարութիւնները ընդունուած են ամեն ընդունելով:
Յայտարարութիւնները բառին 2 կ., ընկալմանը համար կըկապուածի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

Լրագրի բաժանորդագրութիւնը շարունակուած է.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ

Յունվարի 1-ից 10 ռ. — կ.	Յուլիսի 1-ից 6 ռ. — կ.
Փետրվարի 1-ից 9 » — »	Օգոստոսի 1-ից 5 » 25 »
Մարտի 1-ից 8 » 50 »	Սեպտեմբրի 1-ից 4 » 50 »
Ապրիլի 1-ից 8 » — »	Հոկտեմբրի 1-ից 3 » 50 »
Մայիսի 1-ից 7 » 25 »	Նոյեմբրի 1-ից 2 » 50 »
Յունիսի 1-ից 6 » 50 »	Դեկտեմբրի 1-ից 1 » 50 »

Երոյթ, Թիֆլիսի և այլ հեռուորդ երկիրներ տարեկան գինը՝ 30 ֆրանկ, վեց ամիսականը՝ 20 ֆրանկ:

Խմբագրատանը գտնուած է Բարոնսկայա փողոցում, պոստ-Հե-ապագատան գիմայ, տ. № 12:

Օտար քաղաքներէն գիմուած են խմբագրութեան՝ Тифлисъ, въ Редакцію ежедневной газеты «НОРЪ-ДАРЪ» կամ Tiflis (Caucase) Rédaction du journal «Nor-Dar».

ԲՈՒԱՆԳԻՐՆԵՐ

Ներսիսեան դպրանոցի տեսչի ընտ-րութիւնը:
«Նոր-Դար»-ի հեռագրի ընտ-րութիւնը: — Լուրեր: Վրթական խորհրդածութիւններ ժողովրդի կեան-քից ժողովրդի համար: Բայց-Բաթումի ման-նաւթանոցը:
Քաղաքական. — Քաղաքական լու-րեր:
Խառն լուրեր:
Տեղեկատուութիւն: — Գլխավոր պատկեր (վերջ):
Յայտարարութիւններ:

ձուլեալ տարածք, ինչպէս մեզ հայո-րու հետ, զգրանոցի համար նոր տեսու-չընտրուեցաւ: Հոգաբարձուները նոր տեսչի ընտրութիւնը մի ամիսով յետա-ձգեցին, որպէս զի ժամանակ ունենան յարմար տեսչացու որոնելու:

Բայց որքան մեզ յայտնի է, հոգաբար-ձուներէն մի օրու մասն ունի արդէն իւր տեսչացուն ի նկատի, որին և պէտք է առաջարկէ հոգաբարձութեան նիստին և իւր քուէն տայ նրան: Ունի հոգաբար-ձութեան միւս մասը իւր ընտրելին ի նկատի և ով է դա—այդ չգիտեմք, ինչ-պէս և կանխաւ չենք կարող խմանալ թէ հոգաբարձութեան որ կողմէն ընտ-րուելոյն կաջողութիւն ստանալ: Ներսիսեան հոգեւոր դպրանոցի տեսչութեան պաշ-տօնը:

Այդ ընտրութեան գործում կուսակ-ցական պայքարը կարող է հետաքրքրել հոգաբարձութեան անդամներին միայն:

«Նոր-Դար»-ը, որ Ներսիսեան դպ-րանոցի վրայ նայում է միայն այն նպատակներով տեսնելու, որքան հա-մար գոյութիւն ունի և պէտք է զգու-թիւն ունենայ Ներսիսեան դպրանոցը, հետեւեալն ոչ մի կուսակցութեան բե-րան կարող չէ լինել և դառնալ կը ցանկար, որ լրջութեամբ վերաբերուէին տեսչի ընտրութեանը:

Մենք ոչ թէ չափ ալ մի երկու հա-ղետ դպրանոց էլ չունենք, ինչպիսին Ներսիսեան դպրանոցն է: Ներսիսեան դպրանոցի տեսչութիւնը չափ ծանր և պատասխանատու պաշտօն է:

Հազար անգամ լաւ է, որ դպրանոցը առանց տեսչի մնայ, քան թէ կուս-կարտի մի անդամ և հոգեւոր դպրանոցի համար անպարտ մտաւոր: ձեռքով չը-րաւելելով բանիմաց հայրիկ ուշադրու-թիւնը Ներսիսեան դպրանոցի վրայ, այդպիսի կանխք, որ լուր գիտական, համարադարձատար լինելը դեռ ոչինչ ստացուած չէ, որ նա յարմար է—հոգեւոր դպրանոցի տեսչութեան պաշ-տօնը վարելու:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի
ՀԻՄՆՈՒՄՈՒՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՐԻԳԱ, 1 հարկ. — «Duena Zeitung»-ին Պետերբուրգից գրուած են, որ շուտով Ռիգայի հասարա-

կական ինքնավարութեան գործա-դրիչ անդամները պէտք է կառա-վարութեան կողմէն նշանակուեն, որի համար նահանգապետին ար-տակարգ իրաւունքներ պիտի տրուին: Իսկ յետոյ, հարկաւոր միջոցը պիտի գործադրուի նաև Շուրշալտեան միւս քաղաքների վերաբերմամբ:

ԲԵՐԼԻՆ. — Վիլհելմ կայսրը մտադիր է հոկտեմբերին, Աթէն-քում իւր քրոջ հարսանիքը կա-տարուելու առթիւ, այցելելու Սուլթանին Կ. Պօլսում:

ՊՅՅԻՍ. — Պաշտպանական կու-սակցութեան մէջ բաժանուած պա-տահեցաւ. նրա պարագլուխները վճռել են վերակազմել կուսակ-ցութիւնը. նախագահ մնում է Ստոյլովը. Նաչեւիչը և Գրեկովը մտադիր են կուսակցութիւնից դուրս գալ: Շուտով կը հրատա-րակուի նոր կուսակցութեան օր-գանը:

ՎԵՆԵՍ. — Միւս թագաւորի քեռին՝ գեներալ Կատարին հրա-ժարուել է սերբիական զինուորա-կան բոլոր պաշտօններից և այն-տեղից հեռանում է:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Հինգշաբթի, մարտի 2-ին ճանպար-տը մաղթանք կատարուեցաւ Վաղար-շապէ կնիկեցում Նորին Մեծնութիւն Թա-գաւոր Ապարի գահակալութեան տարե-դարձի առթիւ: Նոյնպէս մաղթանք և պատարագ կատարուեց նաև Սիւնիսա-

ճարում՝ բոլոր վարչական և գիտութե-ական անձերի ներկայութեամբ: Փառաքը զարդարած էր դրօշակներով:

Չորեքշաբթի, մարտի 1-ին, ի Տէր ճան-գուցեալ Ալեքսանդր II Ապարի մա-հուան տարեդարձի օրը, թիֆլիսի հայոց առաջ կնիկեցում կատարուեց հոգեհա-ղիստ Նոյնպէս ճանապարհը հոգեհա-ղիստ և պատարագ կատարուեց և Սի-սի տաճարում, ուր ներկայ էին գեներ-ալիտաւոր, երկրի վարչական և գիտութե-ական անձերը համագլխակցութեամբ հաղած:

Հաւատարմ աղբիւրներից հաղորդու-ած են, որ Վոլկոստով երկրապետին և զօնապետին թիւր չառաջներու մասին երկրի կառավարչապետի կողմէն նոր ծրագիրը պետական խորհրդի կողմից հաստատուել է, ստացել: Միևնոյն ժո-մանակ, «Тиф. Лист»-ի տեղով, երկրի հոգաբարձային մասի բարձրագոյն վար-չութեան մէջ փոփոխութիւններ պիտի լինին:

Վերջին ժամանակներու առանձին ու-շադրութիւն են դարձած Վոլկոստով հր-նութիւնների վրայ, որոնց պահպանու-թեան համար լուսական նշանակու-թիւն են լինում: Բայց միւս կողմից էլ ժողովրդի մէջ շատ անգամ պատահու-ած են վանդալականութեան հետքեր, որոնք գիտամար քարոքանք են անում առե-րակները: Այսպէս օրինակ Վոլկոստովից հաղորդուած են տեղական թերթերին, որ արդէն սկսել են քանդակել տեղի հին բերքի մնացորդները: Հարկաւոր էր ոչ թէ քանդակ, այլ, ընդհանրապէս, քանի

ՖԵՅԼԻԵՏՈՆ

ԳԻՆԼԱՎԱՆ ՊԱՏԿԵՐ *)
(Իմ յիշատակարանից)
Բ.
(Վերջ)

Արդէն եկա օր կը լինէր, երբ ևս հա-տայ գիւղը: Իմ ուղևորից գիւղացին ձեռ-քով ցոյց տուեց մօրաբարձու տունը, և ևս գնացի ցոյց տուած կողմի իմ հոտե-ւից ընկել էին մի խումբ ձնոր, որոնցից հազիւ էի կարողանում պաշտպանուել ձեռնադաշտով:

—Վա՛յ, կուրանա՞ւ ես. կուտորուէ՞ր դուրս, այդպիսի մարդիկ, տեսնելի կայ, որ չնորին պահէ: Ձեն տեսնում, որ օ-տարական է—ստաց մօրաբարձու, երբ ևս հառայ նրանց բակը:—Են ի՞նչ խոս-—Ո՛չ, ինչպէս կարող են, պատաս-խանեցին ևս ժողովրդի:

—Այդ ինչպէս է եղել, որ մեզ էլ ևս միտող դեմք: Ձեր գիւղից չես կուտանում, մի չես ասում թէ՛ գնամ տեսնեմ մօ-րաբարձու կամ երկաթային ինչպէս են:

—Վե՛հ, ասե՛ն եկե՛ն, ե՛լ ինչ ևս ու-ղում:

—Լա՛ւ, ինչպէս են մարդիկ, երկաթային:—Ամենքը լաւ են, մարդ քիչ չափ բարեւոյն է: Բայց ուր է Արշակը:—Հարց-րի ես:—Այսօր կիրակի է, ուտուի նա ուտանալու չգիտի գնացած լինի:

Արշակը մօրաբարձու մեծ աղան էր, որ գիւղումը ուտուցէ պաշտօն էր կատա-րում:

—Շէնամիջումն է *), նորերումս մեր գիւղում մի երկուստար կն ապանել, գուցէ լաւ լինի: Այժմ նրա աղան-ման քննութիւնն է:—Նա այս րոպէիս կանչել կը ասմ նրան:

—Ո՛չ, հարկաւոր չէ նրան կանչել, ես էլ կը գնամ ներկայ գտնուելու այդ քն-նութեան, որովհետև հենց իսկապէս դը-րա համար եմ եկել:

—Բայց դեռ մի բիշ ճանդառացի, ճանդառացից ես եկեմ, անշուշտ յոգ-նած կը լինի: Ես էլ չուտով ճաշ կը պատրաստեմ: Ելի յետոյ կը գնամ. քնն-նութիւնը չափ չի վերջանալ:

—Ո՛չ, ես դեռ ևս քաղցած չեմ, խնդրեմ միայն, որ դու ցոյց տաս չէ-նամիջը, ես գնամ այնտեղ: Ելի յետոյ Արշակի հետ կը գնամ կը ճաշեմ:

—Վե՛հ որ չես ասում, ե՛կ ասեմք ցոյց տամ:

Մենք դուրս եկանք բակը:

—Ա՛յ, այն է, —ստաց մօրաբարձու:

Նա գնացի չէնամիջը, որտեղ հառա-քուած էր գիւղացիների խումբ բազմու-թիւն: Այնտեղ էր և Արշակը:

Արդէն սկսուել էր քննութիւնը:

Քննիչը հարց ու փորձ էր անում մի երկուստարի Արշակին ինչ ասաց, որ նա ասումները աղայ Սարգիսն է, որին կասկածում էին, որ Վարդանին (այդ-պէս էր սպանուած երկուստարի անու-նը) սպանած լինի: Երկուստարի մօտ կանգնած էր իւր հայրը, որ իւր աղի-չիւթում ժամանակ ինքն էր պատաս-խանում նրա տեղ:

*) Այսպէս է կուտում գիւղի մէջ տեղը թողած լայն հրապարակը, որտեղ սովորաբար հաւաքուած և խօսում են գիւղացիները:

*) Տես «Նոր-Դար» № 30.

Անհատական էր մանկան կեանքը մայրին խօսք է լինում, ասում են, որ նա բռնադատ կեանք է վարում, այսինքն՝ մանկական հասակը մայրկային կեանքի մեջ չըման է, երբ նրա նպատակը կարծես առնչություն չի ունի, մեծանալը, մի խօսքով՝ մարմնի զանգայություն լինելը։ Ամայն մեծը զիտնոր, որ մարմնի զարգացման հետ անբնական առաջ է ընթանում և հորեկանը, իսկ թէ արդե՞ք մարմնա ուր թէ հորեք կեանքն է դրուկում, զժուար է առանց այլայլութեան ստիլը, գտն է մեզ առիւր պատշգիւն են երեւում մանկան հոգւն արտայայտութիւնները։ Մանկան հոգեկան կեանքի առաջին տարիներէ զարգացման մասին մը երեւի զիտական առեւ էր, որ

B. S.-U.

Թէ և Աղղիզկովստանն երկաթ ուղւոյ
վարչութիւնը վերջին տարինս ի
հաւթակի վազճնմի իւր շատուցը
լէ և աշխատու է մատաք դիւպրոյն
Բազուի հաւթը Բաթում արտահան
լու գործը, քայք և այնպէս զեւ շա
տահմանափակ է հանդիւրում նրա հա
թակի միջոցները՝ Բազուի արտադ
րող հաւթի քանակութեան հետ քան
մատակարար Աստի դրամի մի քան
տարի առաձ միջոց էր տուել Բազու

Փետրվարի 22-ին յիշատչ քննիչու-
թեան ընդհանուր ժողովում աղջ հետա-
գելիլը կարգադրուելոց յետոյ, երկար և
զերծ վիճարարութիւններ տալէ եկան
Գ. Ի. Մեղեղեկից յետոյ, որ զերմադն
պաշտպանութեմ էր իւր միայն, ի՛նչ նա-
խանցն անցարկեալ է Մե ծովի միջո-
ցով հանուխարչայան վաճառանոցներ
Բագուի նաւթ արտահանելու համար,
խօսեց Վ. Ա. Բաշկիրովը՝ Կոչորեի հան-
քերի ներկայացուցիչը Կարճ կեկպով
նա բացատրեց այն բոլոր պտտճանի-
նը, որով շատերը վախճնում են նաւ-
թանայնից։ Կերտման գործարանադրու-
իլը, այսինքն մակիրոյ աղիւնանդոյծու-
թեան ներկայացուցիչները չին ցանկա-
նում նաւթանայնը, որովհետեւ զբանով
Ան ծովի վրայ իրեղեց զէւմ մշշոյններ
կանխնան։ Նաւթալից նաւատրեկը
վախճնում են որ նաւթայն մնացոյց-
ները կը թանկանան, մինչդեռ զոսնց

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԼՈՒՐԵՐ

—Միլան թագաւորի հրաժարման
մասին առում են հետեւեալը։—Թա-
գաժառանգը խիտ լար մօր կարօտն է
քաշելու եղև իսկ թագաւորը իւր
վերջին գործերից յետոյ, չէր կարող
կտր անալ իւր իւրանի ու եւ անա-

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՈՐՀԱՆԳԻ ԼՍՈՒՄԱՐԱՐԻՆԷ՝

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ:

ՀԱՒԱՔԵԼ ԵՄ

Ժողովրդական (բարոյական, ար-
ժույթի, գեղեցիկ և արվեստ) երբեք, հե-
շտաբարձակներ, աշխարհներ, անձեքներ,
թորհնութիւններ, ստեղծելի վրա
առաջարկութեամբ բազմատեսակ կե-
անքներ, սովորութիւններ, անէկ-
զոտներ, առաժններ, հանելուկ-
ներ, շուտատեսութիւններ, սրախօսու-
թիւններ...

Առտի խնորում եմ գումարաց
պարոններին և մանաւանդ լա-
զիկի ռուսացիներին, որ օգնե-
ինձ, ուղարկելով իրենց ձեռքով
ունեցած նիւթեր, որպէս զի մի
պարտական Ֆատոր կազմեալ
էրտով, լոյս ընծայուի: Նիւթեր
պէտք է տեղական բարեառներ
գործեն:

Հասցէս. Въ Дербента (Дар-
б.-) Старшему учителю Ар-
мянскаго Мараганит.

8-5

„ԵՂԲԱՐՔ ԾՈՎԵԱՆԵԱՆՆԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.“

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆՆԵԱԿԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Գնում է և վճարում է % % [Ժ]ԹԵ, փոխադրում է Բաշ-
Ջեմ, Օբեդու, Սուլայ և արաբական համայնության և փոխ է տալիս ՆԵԲԵՆ ՓՈ-
ՂՈՒԹԻԹԱՆ ՏՈՄՄԵՐԻ ԴՐԱՒԱԿԱՆՈՎ, ԱՌԱՋԻՆԸ - 235 ԲՐԵ, ԿՈՒՐԴԻԸ - 225 ԲՐԵ:

Խաղատոմները պաշտօնակցներն է իւրաքանչիւրը 75 Կ:

Պ.պ. օտարաքաղաքացիները պէտք է ուղարկեն 15 կոպ. դրոշ-
մ[Ժ]Թալին մարկա (грб. марка) և պատի ծախքը: 3-3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԵՒ ՎԱՀԱՌԻՈՒՄ Ի

ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱԽԱՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԱՐԱՆԻ

(գաւառական պատկերներ)

ԳՐԵՑ ԱՂԵՔՍԱՆԻՐ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆՑ

գինն է 70 հոս.

10-6

Վ. Ա. Ճ. Ա. Ռ. Ա. Տ ՈՒՆ

ԵՂԲ. ԱՐՈՎԵԱՆՑ

Այսու լալտարարուժմ ի գիտութիւն ընդհանրութեան. որ ար-

ն ստացուած է մեծ քանակութեամբ դասակ սն տետրեր
նազան գծերի, որոնց համարէն պետիկ արժէքն է 3 ռ.

է., իսկ Երեւոյի Դպրատան 2-ր. 50 է. իւրաքանչիւր Հարիւր օրինակը.
[Թի Թէ ազնուութեան և Թէ որակութեան երաշխաւոր և պատաս-

Ստար քաղաքացիք և գաւառացիք զիմելու են հետեւեալ հաս-

Тифлисъ, Вр. Абовьянцъ. 30-18

ԻՃԻՇԿ ՄԻՍԵՔ ԵՐԵՄԵԼՅՑ
ՄԵԼ ԻՍԿ ԻՑ Լ ՕՐԻՔՆԵԼՑ

ՍԱՀՐԱՆԻՑ ԷՋՍՐԱՆԻՑ

ՈՒՒՏԱԻՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գինն է 50 կոպեկ

Իհմեւ «Նոր-Կարս-ի խմբագրող թեան: (Ա.) Գ—62

OLMO

FRANCIS

Կ. Մ. ՇՐԵՂԵՐԻ ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏԱՆ

ՐՕԵԱԼՆԵՐ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐ

ԾԱԽՈՒ ԵՒ ՎԱՐՁՈՎ

Եւ ինչպէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս
 զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս զիսկապէս

ԴՕԼՈՎԻՆՍԿԻ պրօսպեկտ, տուն № 8. (շա. 2) 50-14

1911

Ипографія конторы газеты Кавказъ, Гол. пр., д. Читахова.
